

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLEM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per totes nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la legislació civil i per el règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ser àrbitres de nostra administració.

Que siguin Catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions e impostos per contribuir als gastos generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lloves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el dever de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevol que siga llur pensar i sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

Cap a la sobirania de Catalunya

L'UNITAT, o més ben dit, l'unificació de Catalunya-Nació amb Espanya-Estat no començà seguidament al 11 de setembre de 1714. No. Amb Felip V s'imposà, així sí, en lo polític, l'absolutisme borbònic sobre la lliure representació que, des de l'època romana, s'exercia a Catalunya, emperò, el dret civil, el servei militar, els impostos, l'encuny de la moneda i diferents manifestacions de la vida íntima del poble Català no foren uniformitzades pel Decret de Nova Planta, el qual servà resquícies del sistema d'Estat dual començat en l'època dels Reis Catòlics. Les lleis unificadores del tot, se pot dir que per a Catalunya són les forjades al XIX^è segle, a despit de les sublevacions lliberals amb Juntetes autònomes de la meitat d'aquell segle, de les tendències federal-revolucionàries del 68 i del moviment literari i polític del catalanisme naixent. Per xò els restes caducs que encara viuen al XIX^è segle han fet, fan i faràn una oposició tant rabiosa a la Mancomunitat Catalana i al R. D. del dia 18 del que som, an aquesta guspira de vida íntima Catalana, voluntat patenta de tot un poble que'n qualsevol Estat que no fos la negació de la Justícia i del Dret, s'hauria dreturament imposada. No'ns ha d'extranyar,

doncs, que la Justícia ens sia feta per favor i que lo que és nostre, pel Dret donat pel plebiscit del poble i pels *referendums* dels municipis i diputacions de Catalunya, ens en sigui otorgat una aunosta sols, i encara a beneplàcit. El R. D. citat, no és més que una acció cortesa del Govern, que planteja, sense resoldre'l, un rudimentari principi de descentralització. Es un dret delegat condicionalment a l'esquarturada Catalunya, per a reconstruir-se i donar-se un instrument de governamentació. El Govern central no precisa les delegacions que concedeix. Cada delegació l'haurem d'assequir a força d'actituts enèrgiques, i vulgui nostra sort, que elles serveixin per a deixondiment de l'espiritualitat Catalana, lo qual així serà, si nostres homes representatius, en son amor a la causa reivindicadora, són sincers i saben actuar amb una austeritat nacionalista, mai entelada per la feblesa o pel renunciament.

Mes davant d'aquesta bella perspectiva de retorn a poc a poc de nostra Generalitat, nosaltres tenim un dubte que no sabem expressar. I és que tots els pobles que's recobren a sí mateixos, no hem vist mai que la sobirania llur, li hagi sigut otorgada pel qui va llevar-li, precisament. Tots l'han assolida altrament.

Esguards

LA silueta tràgica d'uns vaixells de guerra anglesos s'ha reflectit en les aigues mediterrànies del nostre port.

Un vaixell de guerra, és quelcom d'imposant que té tota l'augusta apariència d'una magestat reial absoluta. Un rei absolut és amo i senyor de les vides i les hisendes dels seus súbdits; però aquests súbdits seus, en un moment de revolta poden tallar-li el cap. El vaixell de guerra és l'amo del mar; però aquest mateix mar que l'aguanta, en un gest de rebel·lió contra el seu domini, si vol, pot enfonsar-lo. Un vaixell de guerra és com un gran Estat imperial. Tota la seva poixança no és ferma i veritable: la sosté un equilibri que pot molt fàcilment trencar-se.

I mireu si deû ésser inestable aquest equilibri, en que viuen els grans Estats, que per a mantenir-lo, necessiten aquests contrapesos que són els exèrcits de mar i de terra; aquests contrapesos que serveixen tant sols per a contrarrestar l'esforç de la naturalesa, vinculat en l'acció lliure i serena del poble, amb l'acció externa de les llurs arts dominadores i amb la llur tasca interna de constants absorvidors de joventut, una bona part de la qual a l'adaptar-se al llur medi, perd el sentit de la dignitat humana devenint inútila per a futurs engrandiments lliberadors.

Els grans ocells de presa, els vaixells de guerra, han passejat per les nostres aigues la seva carcassa gegantina de monstres de l'avui.

Feia bo de contemplar-los a la hora de la posta, quan l'agonia del jorn posava un flama-roja en cada reflexe metàl·lic.

I era en aquella hora crepuscular, propícia a totes les meditacions, que en l'ensombriement de les formes reals difonent-se en la nit, la ff d'aquells vaixells anava presentant-se a la clara visió de l'ànima.

—No serà la potencia militarment més forta la qui vos enfonsarà definitivament: contra el seu atac agressiu el qui us ha fet us refarà. Serà l'adveniment d'aquest ideal que va menant la humanitat cap a les accions reparadores del present estat d'injustícia.

Guardeu-vos dels canons i dels torpills de l'Alemanya rival vostra, tan forta i tan feble com vosaltres; però temeu aquest ideal que, a través del nacionalisme de l'Egipte i de la India, va espurnejant, com una arma moderna de la qual no us en podrà presservar l'acert dels blindatges. — MAIG.

ENGLANTINES

A MOSSÈN CINTO

Aquí la tens la meua flor.

Es ben petita i ben modesta,
mes te la dono amb tot el cor
per més florir la teua testa.

L'he conreuada en el meu hort
i és bé per tu que l'he cullida;
no és flor de dol, tribut de mort
que és flor d'amor, tribut de vida.

No és per guarnir pietosament
la tomba on dorms la sòn eterna,
que avui te faig oferiment
d'aquesta flor soleta i verna.

Es perquè't porti un raig de llum
d'aquest sol d'or de Barcelona,
és perquè fongui el seu perfum
al gran perfum de ta corona.

Se que la trobaràs gentil
perquè sa flaire és bosquetana
i més que tot perquè és humil
i és d'un amic... i és Catalana.

APELS MESTRES.

Sabadell federal

PER un confrare de Sabadell som detalladament enferats de que en aquella ciutat, activament, ja estàn cercant una fórmula harmonitzadora d'interessos i d'idees polítiques que permeti, en vistes a un brillant i segur èxit, realitzar una franca coalició d'esquerres per a les vinents eleccions legislatives. Sembla que aquestes eleccions no seràn fins al no gaire proper març, però, *un comú desig de revenja* ha fet que'ls partits republicà d'U. R. i socialistes, junt amb elements—que nosaltres conceptuem valiosos—adictes a l'U. F. N. R., comencessin a entaular negociacions de coaligament temporal.

Amb la suficienta precaució de llenguatge, direm amb la nostra sinceritat característica, l'efecte depressiu que'ns ha produït la lectura, en el susdit confrare, l'aital nova. Ella 'ns ha fet pensar en la política clàssica, a la faisò espanyola, l'afany de la qual és sols l'obtenció de l'acta. Ella'ns diu clarament, com de l'intensa i complexa agitació social de nostre

poble, hi han estaments que sols se cuiden de les manifestacions de profit immediat. Ella, en fi, entre altres coses ens mostra problemes capitals de la vida nacional de Catalunya, completament abandonats, i abandonats justament per a això: per a dedicar l'acció i valer d'homes i entitats a la lluita electoral, lo qual com un monstre hidròpic absorbeix, amb sa contínua repetició, tot un cabal d'energíes que bastarien per lliberar Catalunya, si s'esmercessin en la propagació i intensificació de l'ideal nèt del pecat de confuturnis i contemporanitzaments amb elements dels quals n'havem d'estar distanciats per un munt immens d'agris, que's poden perdonar, però no oblidar. Com també tota una immensíssima actuació d'immoralitats patents, que ni's poden oblidar ni perdonar mai, mentres la dignitat tingui el valor i significació actual.

Aquest és l'efecte produït per aquella nova.

Lo que'ns dol més, és el pensar que qui sab si la joventut esquerrana, aquesta simpàtica joventut, que tantes voltes i en una mateixa estridència'ns hem trobat junts, qui sab si també en el fons de la seva espiritualitat no hi ha res més que l'afany mateix de les velles i fracassades polítiques que han aixecat capelleta i fins temple i tot, a déus d'argila; que han dut les munions a una actuació, la qual, després d'aixugar energíes individuals i col·lectives, no ha determinat cap lliberament humà ni cap deslliurança nacional. I an aquí, no se'ns retregui aquest escaparló de Mancomunitat Catalana aprovat per R. D. No tenim escoles catalanes públiques d'ensenyament primari; no tenim unitat en l'ideal; no tenim una acció societatària de ben marcada fesomia obrerista, dedicada als problemes que interessin directament als qui amb massa dolor, s'han d'afanyar el més de pa de cada dia; no tenim obrerisme, català del tot, que hagi romput la regressiva costum d'organitzar-se a la castellana, amb reglaments castellans, amb espiritualitat a la fàisó castellana; amb la negació completa del seu propi ésser; no tenim prou força d'acció i sobirania propiament catalana, que fassi conèixer arreu del món nostre plet nacional, com són coneguts els plets de Polònia, Finlàndia, Alsàcia-Lorena, Bohèmia, etc. Nosaltres entenem que l'afer de les joventuts, lluny de cullir, deuen haver de sembrar, sense l'egoisme de pensar si seràn ells qui culliràn. La tasca que s'imposa, és la d'home progressiu i generós qui boi treballant per la Patria-Ressorgenta i pel benestar de les generacions

futures, sab també imposar-se el nobilíssim deure d'apaivegar el dolor actual, d'imposar la justícia social i de recabar per als oprimits el dret a la vida i llur millorament físic intel·lectual. Això és tasca de joventut, si la de la senectut és sols copçar valors representatius, que donen nom i influències dintre l'estat actual d'oligarquisme, de favoritisme, de confuturnis i d'esclavitzament de la gent i de la Nació Catalana. Cap a l'altruisme'ls joves. Altrament, tindrien una evidència que nosaltres, joves de l'Unió Catalanista, ens planyeríem de cor que la tinguessin, aquestes paraules que ningú va contestar, insertes en la revista *Catalunya*, orgue dels joves regionalistes: «La joventut esquerrana no coneix cap veritable educador polític, se li ha donat per lema tres o quatre paraules abstractes, se l'ha nodrida amb estirabots negatius, i ha coneguts dos terribles flagells: la victòria per ganga i'l desastre per inanitat.»

El de que això arribi a ésser una realitat, és lo que més ens fa condoldre, car tenim l'esperança de que la joventut esquerrana, no serà una acció més política que social, ni serà dels que'ns neguen son concurs, boi posant una trivial auriola d'ironia, a l'entorn de nostres aspiracions de pura catalanitat.

Aspiracions de pura Catalanitat! Heusaquí l'afecte vehement de la nostra ànima, que'ns fa tant sensibles, i que'ns distancia dels anomenats pràctics, per als quals, nosaltres no som més que uns somnolents, uns romàntics incapços de valorar lo que en la vida real és decisiu: *la ganga*. Els federals adictes a l'U. F. N. R. de Sabadell, homes pràctics, com venim dient, estant preparant una gran creuada per anar-la assolir. A Sabadell no hi han problemes de Patria i Humanitat. A Sabadell, després d'unes eleccions, ne venen unes altres. I després d'una derrota electoral, cal rescabalar-sen preparant en temps la *revenja*. Els medis? Tots son bons els medis electorals, i fins si cerqueu bé, retallant per ci i per llà, trobareu unes quantes parrafades den Pi i Margall, que vos els legalitzarà abastament. Ara, sols manca que l'opinió respongui. I a Sabadell—com arreu de Catalunya—no hi ha dubte que n'han de sorgir per força de dificultats pregones, en la tasca d'emmenar l'opinió d'un poble bastant conscient, *cap a una solució de concòrdia* entre elements que, digui's lo que's vulgui, en recte sentir i pensar, estàn moralment distanciats—a menys que, tots siguin uns—amb diferents abjectius parti-

distes. Nostre confrare *Sabadell Federal* té la lloable sinceritat d'esposar-les ben clares, les dificultats sorgides per a realitzar la projectada unió d'esquerres que assegurí 'l triomf re-venjador. Entre socialistes a l'usança espanyola, republicans d'U. R. adictes a la política den Lerroux i federals de l'U. F. N. R., per ara, no hi ha cap dificultat, diu que la desavinença rau entre nacionalistes i lerrouxistes. Això 'ns ha sorprés a nosaltres, com segurament sorprendrà an en Folguera i Duràn si de cas se n'entera d'aquesta desavinença que *Sadadel Federal* planteja així:

«Els radicals es diferencien per llur infidelitat al recte sentit autonomista; apart això i alguns radicalismes, diuen acceptar el programa d'en Pi. Els nacionalistes en aquests moments estan sofrint una metamòrfosis: a arrel del llicenciament que ve fent l'U. F. N. R. no saben per quina mar naveguen. Aviat sabrem de que plora la criatura. S'inicia una escisió cap el federalisme... que seràn els republicans. Un'altra escisió parla veladament a Barcelona d'apoiar la candidatura de la Lliga—abans primera enigma—sens perjudici d'aconvoiar-se més endavant amb els incommensurables senyors de la Unió Catalanista, amb aquells que porten el sentit nacionalista a una estridència que'l fa incompatible amb les exigencies de la realitat contemporania.»

Aquestes frases explícites, són les que'ns han convençut de que'ls joves de *Catalunya* tenen moments d'afros acert. Aquestes frases, encara han fet més. Han contradites les paraules d'un federal solvent i significat catalanista, En Miquel Laporta, escrites a l'entorn de l'Assamblea Nacionalista, convocada per la Unió Catalanista a Tarragona, i a la qual, *Sabadell* hi tingué un bell estol d'entitats adherides.

Deia en Laporta que desitjava una solidaritat de pur nacionalisme per assolir dues coses: dintre Catalunya, la recatalanització dels Catalans, i davant de l'Estat, el respecte d'aquest a la personalitat catalana. I afegia: «Desitjo amb tota l'ànima que'ls nacionalistes poguem lograr aviat tant nobles propòsits i ademés que, ja desseguida anem a fer una tercera cosa sense la realització de la qual, potser l'Assamblea de Tarragona no seria tant profitosa com cal que sigui. Es que tots els nacionalistes ens fem apuntar en les llistes de socis de la Unió Catalanista, i que cap entitat nacionalista, després de celebrada l'Assamblea, permeti que figuri entre'ls seus socis qui,

a la vegada, no figurés entre'ls de la Unió Catalanista.»

Esperem que, com en altre ocasió, *Sabadell Federal* veurà amb gust que publiquem paraules reconfortants i sempre ardentes i de pura catalanitat, de nostre ben estimat senyor Laporta, brau defensor de la Causa Catalana, les paraules del qual, sempre tenen, i és llei que poden tenir sempre, una millor compenetració amb la vida actual de Catalunya, que les del gran home, model d'humana dignitat, senyor Pi i Margall.

Car En Pi representa el primer pas de resorgiment nacional. Ell recull l'ànima Catalana, després de la llarga nit de la decadència, en l'estat mateix de sentiment nacionalista en que varen deixar-la els darrers defensors de Catalunya en 1714. I no hi ha pas dubte, que aquest sentiment nacional, s'ha engrandit i perfeccionat des d'en Pi i Margall fins a'n Laporta, com s'ha engrandit el sentiment republicà, des d'en Plató fins a'n Poincaré. Pi i Margall, és l'aua del sol naixent de la llibertat de Catalunya. I aquest sol, no's pot negar—car seria negar les lleis del progrés—aquest sol ja il·lumina, seguint la natural línia ascendent, d'una manera esplendorosa natural i progressiva... l'l seu curs sempre ascendent, no parará mai més, si'ls catalans no desdim de les estridencies que, a voltes, poden semblar *fora de la realitat contemporania* als que quedaren engegats, amb la sola llum de l'aua.

F. PINEDA I VERDAGUER.

AVÍS D'ADMINISTRACIÓ

Aproant-se l'época en que RENAIXEMENT efectúa el seu balans anyal, i amb el fi de poder-lo verificar lo més rapidament possible, preguem als nostres abonats, corresponsals i demés que tinguin relació amb aquesta administració, se serveixin liquidar els seus respectius debits, valent-se de segells de correus de 15 cèntims o bé per giro postal.

Ho demanem d'una manera especial a aquells dels nostres sotscriptors que per residir en localitats poc avinentes, no'ns ha sigut possible passar-los els rebuts.

L'administració de RENAIXEMENT espera de tots i en especial demostració del llur interès per la bona marxa del periòdic que compliràn seguidament amb son deure.

Brindis

OMPLA, aimfa, la copa de licor dels raïms, roig com la sang de les ferides fortes. I bebem junts d'aquest licor que riu. Ont és el deu Sol? Llurs raigs d'or, tebis i amanyagadors, caiguin sobre ta front de nacre, altar de la puresa i de mon rite. Ompla, oh dòna excelsa! la copa de cristall de bohemia, la copa ont el temps hi vessà el plaer de l'ànima, amb ploralles i rialles, i don-li, amb tos llavis, dolçeses al licor. Ont és el deu de l'amor? Ha passat un moment pels aires amb cursa ràpida... Tu, aimfa redemptora, vols dir-me si l'amor existeix? Ompla, dòna, la copa de records passats. L'any mor! I què vol dir que mori? Reguem amb licor la fossa freda que l'aixopluga... Vindrà l'aurora per allà on vingueren els Reis d'Orient per adorar a Jesús. L'any va a naixer al caure l'última fulla del calendari. Ompla la copa i vina a mi, dòna preuada; cantem junts el present, fugim del passat... El passat? Ha mort. No l'anomenis mai! Pensa amb el *demà* que s'atança triomfant! El *demà* és vida, l'*ahir* és coratge. Beu el licor de sang, mentres jo brindo per l'any nou!

ARTUR TORNÉ,

Bibliografia

Contribució a l'estudi de l'evolució diària de la temperatura en l'home sà i en qualques malalts, pel Dr. R. PLÀ i ARMENGOL.

AQUEST treball editat ara en forma d' elegant follet, fou publicat en la notabilíssima revista científica *Anals de l'Academia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya*, corresponent al mes de juny darrer, i és una comunicació presentada per son autor al Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, que va celebrar-se en la nostra ciutat.

Amb la competència que li és reconeguda, i amb les proves de 114 gràfiques de cassos per ell observats, demostra la necessitat o conveniència de l'estudi de l'evolució diària de la curva tècnica, prenent la temperatura d'hora en hora.

El Dr. R. Plà i Armengol, ha demostrat amb tota l'obra que porta feta, apart dels seus valuosíssims coneixements de la seva especialitat, un tant intens sentiment humanitari que fa do-

blement simpàtica la tasca que ve realitzant. Bona demostració de lo que diem és, per no citar-ne d'altres, la conferència donada per ell, fa poc, a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, sobre *El problema social davant l'higiene*, editada també en follet.

I si el Dr. Plà compleix els seus deures com a metge, els compleix també com a català, car ell en català publica totes les seves obres i amb elles triomfa aquí i a fora. El cas del Doctor Plà, és un altre exemple digne d'imitar per tots els metges catalans i digne de tota lloança per part dels seus compatricis. N'hi han molts que sostenen que una obra científica no val la pena d'escriure-la en català, perquè aixís queda reduïda solament an els migrats límits, segons ells, del nostre territori. Si se'ls contesta que les obres d'en Verdaguer i d'en Guimerà han estat traduïdes a totes les llengües, repliquen que no és estrany, perquè les obres d'aquests autors són de literatura i com tota obra literària interessa a les multituds i no pas als selectes o professionals.

L'obra, lo que cal, és que sia bona, i si ho és ja té assegurada la traducció. Prova d'això és l'obra *Diagnòstic precòs de la tuberculosi pulmonar* del propi Dr. Plà i Armengol que va escriure-la i publicar-la en català i va agotar-se tot seguit l'edició, publicant-ne després la casa editorial Hereus de J. Gili, una edició en castellà i si no estem mal informats, ara darrerament, de l'extranger han demanat permís al seu autor per a traduir-la.

El Dr. Plà i Armengol honora a la classe a que pertany i nosaltres ens sentim honorats com a catalanistes de comptar-lo entre'ls nostres.

J. RODERGAS I CALMELL.

Sotscripció per al monument a Mossèn Cinto

Quarta llista

Miquel Vilalta, 1 pta.; Vinyas i Mayola, 1; P. F., 10; Ateneu Palafrugellenc, 10; Martí Esparragó, 1; Tomàs Vicens, 1; Pere Oliveras, 1; Joan Linares, 5; Ramir Medir, 1; Xavier Piera, 1; Joan Rius i Tuillo, 1; María Simón, 0'50; Caterina Roca, 0'50; Juli Orquin, 1; Miquel Brías, 0'50; Antò Segero, 1; Francesc Medir, 1; J. Sanhoer, 0'25; Florencia Gispert, 0'25; J. Solis, 0'25; Miquel Pujol, 0'25; Joan Gusart, 0'25; Concepció Linares, 0'25; R. Deulofeu, 0'50.

LA CATALUNYA HEROICA

ELS SETI I BLOQUEIG DE BARCELONA-1713-1714

Del 19 al 25 de desembre de 1713

Dia 19 de desembre

En aquest dia, se sospengué totalment el foc d'artilleria, per part de les bateries de l'enemic.

Des del quarter de Sant Martí de Provençals, l'enemic traslladà a Sarrià alguns caps de bestiar gros.

Se sentiren, procedents del camp enemic, tres salves que aquest disparà en celebració del natalici del Duc d'Anjou.

En la 9.ª de Guerra, se donà coneixement de que'l Governador cedí a la ciutat, la quinta part de les preses, que per dret li corresponia.

Dia 20 de desembre

Tenint els enemics una bateria a Sans, dispararen des d'aquesta alguns disparos, fent lo mateix des de la plaça.

Dia 21 de desembre

A causa d'una forta pluja, no ocorregué res de notable en aquest dia, canviant-se solament alguns disparos.

Se feren a la vela quatre grans navilis de la Ciutat, dirigint-se a Ponent.

La 9.ª de Guerra, s'ocupà d'un prec del reiame de Mallorca, en el qual exposaven els temors d'una invasió enemiga, demanant un nucli de gent per a la seva defensa.

Dia 22 de desembre

Els fusellers de la ciutat, sortiren i s'aproparen als cordons enemics, aon sostingueren un petit però dur combat, sense que produís conseqüències. Aquest dia, fondejà a la vista del port, una gran urca anglesa, carregada de tota mena de queviures, i particularment de carn salada i arròs.

La 24.ª de Guerra, nomenà per al navili Sant Josep, capità a En Joan Tallaferró, tinent a En Joan Casanovas i En Llorenç Brú, contramestre a En Joan Grau i escrivent a En Vicens Sala.

Se celebrà Concell de Cent, acordant-se que's fés Cònsul de Llofja, per privació del que desempeñava aquest càrrec N'Antoni d'Asprer i Ferrer, que fugí de la ciutat.

Se pagaren 1.056 lliures per 176 moltons i 46 per 23 cabres.

Dia 23 de desembre

Els enemics tractaren de sorprendre a una companyia de N'Armengol Amill, la qual amb son capità En Baldric Grange, estava apostada a la falda de Montjuic.

Veritablement la sorprengué, mes aquesta prengué l'avanç amb una força irresistible, perseguint-los, fins dintre de llurs files.

El capità En Valentí Alsina, marxà amb altra partida de fusellers, per ordre del mateix coronell En Armengol Amill, a reconèixer el quarter que tenien els enemics entre Gracia i Mas Guinardó, entaulant-se una lluita forsa empenyada, de la que'n sortí lleument ferit el susdit capità, que, n'obstant, pogué tornar-ne portant a son quefe totes les noves i detalls que aquest li encomanà respecte la posició del quarter enemic.

Allavors els coronells, N'Armengol Amill i En Manel Moliner i Rau, destacaren 250 homes de llurs respectius regiments, i passaren a sorprendre al referit quarter.

Fou aquesta una gesta de les que demostra més clarament l'heroisme dels nostres avantpassats, i la valentia amb que lluitaven.

N'obstant i ésser els catalans en nombre molt més reduït, a l'arribar al camp contrari, trenquen el cordó i files de l'enemic, posant-lo en completa confusió i derrota; no hi ha quarter en que no morí el que no fugí; s'apoderen de les barraques properes, trencant, saquejant i cremant tot lo que troben i quan veuen que tot està fet, millor dit, desfet tot quant podia servir a l'enemic en aquell indret, per a continuar la seva odiosa tasca, retornen a la plaça amb el major ordre.

En aquest acte se distingiren per son valor i

sang freda, N'Antoni Mallet, N'Ignasi Arnau i En Joan Guasch, com també molts oficials.

Preveient, el molt prudent, com tant valent general Villarroel, que l'enemic procuraria revenjar-se de la derrota que havia sofert, prengué totes les mides necessaries, distribuint les tropes en els llocs de més perill i reforçant totes les guardies durant la nit.

Continuaren les canonades de Montjuic i de la plaça, contra els quaters enemics.

La 24.ª de Guerra, junt amb el Consistori dels Concellers, s'ocupà de l'ocorregut a les deu de la nit antecedent sobres extracció de pólvora, descobrint-se, que En Francesc Margiñà era l'autor del delictes i havent-se observat que dalt i baix de la muralla hi havia gent per a rebre dita pólvora, s'apresaren 5 sacs plens de dita munició que's dipositaren a la Torre de Sant Joan. Deliberà dita Junta que s'instés al Governador per a que activés el procés, posant-se presos a les Dressanes al capità, tinent, alféreç i sargents de la companyia dels Ferrers i Cerrallers, que estava de guardia a la muralla, donant-se coneixement d'aquestes disposicions als generals Villarroel i Basset.

Dia 24 de desembre

Fòra dels conseglients dispars de les bateries de Montjuic i la plaça, no ocorregué'l més petit incident.

Després de la sortida de la ciutat, d'Estremberg, com que Barcelona hauria quedat sens Governador, el Conceller en Cap dessempeyà dit càrrec per resolució del Concill de Cent, i aprovació de la Diputació i Junta de Braços. En virtut d'aquest nomenament el Conceller prenia el nom i senya d'En Villarroel, repartint-lo el sargent major de la Corona, als demés quefes de la plaça.

Mes el Governador de Montjuic, no s'avinué en aquesta disposició, ni volgué reconèixer al Conceller com a tal Governador, per lo que's creuaren series respostes entre ambdós personatges.

Per a remeiar aquesta situació, se resolgué que'l Governador de Montjuic reconegués al Conceller, com a quefe superior, donant-li part de les novitats que ocorreguessin al castell i ses dependencies. A aquest obecte se reuní la conferencia dels tres Comuns, i disposà que En Thoar, obeís al Conceller, que En Villarroel dongués les ordres a dit Conceller i que aquest se cuidés de transmetre-les al de Montjuic, ço que s'executà durant tot el

seti, pujant al castell el Conceller en Cap com a Governador de la plaça.

La 24.ª de Guerra, deliberà conformant-se a lo resolt per la conferencia, respecte a prorrogar el temps senyalat per a la reunió dels Braços generals. Com a conseqüencia d'aquesta deliberació, fou remesa una embaixada composta dels senyors En Ramón de Codina i Ferreres i N'Ignasi Mari i Genovés per part de la Diputació, i per part del Braç militar, En Fèlix Vadell i de Besturs i el Comte de Sant Dionís.

Dia 25 de desembre

L'artilleria d'una i altra part funcionà durant tot el dia, entaulant-se un lleuger tiroteig entre'ls fusellers de la plaça, i part de les forces de l'enemic, el qual avançà per a perseguir a un desertor que fugí dels seus cordons.

Les fragates de la ciutat, apresaren un navili que passava de ponent a llevant.

Ordinacions per al règim de l'armament marítim

(Copia literal)

Cap. VI

Que de las presas, se faràn, y posadas en salvo nos entregaràn, no se puga fraudar cosa alguna de son fons, tant si consisteix en diner, com en mercaderías, ni tampoch tocar cosa alguna de la estiba, ni armas, municions de guerra, ni altres pertrets de las embarcacions apresadas, salvat emperò, que si las presas seràn de Moros, o Turchs, las armas manuals com son escopetas, pistoles y alfanges, sien de la gent, per tocarlos segons consuetut y estil.

Cap. VII

Que de las presas se faràn sens pelear, trobantse junts y units lots los Vaxells, o fentlas ab sas llanxas; se degan posar tota la roba y cosas de despulls en poder del capità comandant, pera que puga donar la part que a cada vaxell tocarà, segons la porció de gent tindrà dits vaxells.

Cap. VIII

Que todas las presas se faràn peleant, trobantse junts y units tots los vaxells, o fentlas peleant ab sas llanxas, sie tot lo despull de aquall vaxell, o llanxa, que primer las haurà atracadas, y per conseglient, de la gent que primer haurà pogut saltar y pillar.

(Seguirà).

EL LLORER DE VINYOLES

FER arrelar al peu del monument de Mossèn Cinto un esqueix del llorer que ell va plantar a Vinyoles d'Orís, és una idea capdal que, amatents, recolliren esperits joves i esperançats de llavis de la honorable poetessa que tan dignament ostenta'l deganat de les escriptores de la nostra terra.

Sí, és cert: Na Dolors Moncerdà porta, ja d'anys, un amor intens al llorer de Vinyoles, amor que ha demostrat diferents vegades, i que ara acaba de coronar amb el desig de que aquelles fulles de perennal verdor ombregin l'efígie del altíssim poeta en el monument que ha de recordar la glòria que assolí cantant els seus gran ideals de Patria, Fè i Amor, trilogia que sintetitza el procés del renaixement integral de la Catalunya nostrada.

Folgaroles, Vinyoles d'Orís i la Gleva, poblacions totes tres de la plana de Vich, són, sens cap mena de dubte, els tres sagraris més venerats dels records de Mossèn Cinto. Tot lo que's refereix a llur estada en els esmentats llocs, és d'una dolçíssima diafanitat mai entervolida ni per enveges, ni per desamors, ben diferent de la ciutat que sols sembla d'espines la seva via, ensagnant-hi la seva ànima pura, no destinada per les lluites doloroses, sinó pel viure suau i reposat: viure de poeta, i d'apòstol entre'ls humils.

Ordenat de sacerdot, serví de vicari a Vinyoles, reconic delectant de la comarca vigatana, únic càrrec que desempeñà en sa curtíssima carrera parroquial. Era durant la guerra civil, i essent-ne Rector el cèlebre *cabecilla* Galseràn, no cal dir els sobrecors i sustos que rebia'l novell capellà en son primer càrrec; i amb tot, ne servà sempre gratíssima memoria, puix, a pesar de tot, s'hi escorregueren per ell delitoses diades, tant és aixís, que gran part dels *Idilis*, foren concebuts i escrits en aquella època.

La vida de guerriller que duia'l Pàrroc, feia que'l poeta tingués a son càrrec l'absoluta direcció de la filigrasfa; més no per això deixava de faltar-li temps per poetitzar i versejar, cobant els projectes més esperançadors, ja sobre «L'Atlàntida» que temps ha dormia, ja preparant-se per adquirir la cultura literària, que assolí plenament, i [que algú li ha vulgut negar amb desconeixement complet.

L'hortet de la Casa Rectoral de Vinyoles d'Orís, era'l lloc aon Verdaguer passava més estones; i, per somniar a la seva ombra, hi plantà un lloredar que prengué prou ufana tot seguit, com que'l geni de les seves concepcions colossals li donés la suprema volada que marxava agermanada amb la seva producció que ja anava fent-se oviradora entre'ls intel·ligents. Veus-aquí com en simbòlic lloc començà d'entreveure'l cimeral de l'arbre de la glòria, com ho confessà ell mateix amb simpàtica sinceresa.

Un desmai i un llorer cobricelaren els primers assaigs literaris del gran Mestre. El desmai fou el de la font de la Torre de Morgadés, aont hi tenia ses famoses sentades l'Esbart de Vich, del que'n fou capdevanter, i'l llorer no cal dir quin fou, puix s'és fet ja famós entre'ls devots del poeta, que bé ho són tots els que senten en ses venes córrer sang catalana, i fins els de nacionalitat distinta que han vist estargida en les estrofes verdaguerianes la grandesa fredament consignada en els fulls de la història patria.

Al aparèixer *Canigó*, aqueixa columna mil·laria de la literatura catalana, tingué lloc a Ripoll l'acte imborrable de començar la restauració del bressol de la nostra nacionalitat; i fou aleshores que'l gran Bisbe amb una corona del llorer de Vinyoles, lligada amb la cinta de les barres, ornà'l front del Poeta davant la multitud; i sempre més s'ha anat disputant com relíquies la fullada d'aquell arbre sagrat que'ls vinyolencs guarden gelosos.

Si sempre s'ha esbrancat, a voltes barroerament, el llorer de Mossèn Cinto, mai amb tanta oportunitat com en els moments actuals. Cal avivar-né un esqueix que la joventut va a buscar amb un anhel i devoció com poques vegades s'és vist. L'esqueix serà portat al jardí de l'altre poeta, cantor de la Natura, qui, amb amor veritable, cuidarà de la creixença del tany perquè en son dia pugui trasplantar-se al peu del monument, com a trofeu de les victòries del capdal poeta, de les quals n'ha gaudit la Catalunya tota, que sabrà honrar-lo com mereix en tot temps per exemple de les generacions futures, que estimant i honorant al Poeta, estimaran i honoraran la Patria llur.

ANTÓN BUSQUETS I PUNSET.

EL LLORER DE MOSSÈN CINTO

MOSSÈN JACINTO VERDAGUER, l'excels poeta de Catalunya, molts anys abans d'extremar-se pel món el seu nom gloriós amb l'«Atlàntida», el «Canigó» i els «Idilis» i «Cants místics», quan era un estudiant de vint anys en el Seminari de Vich, i començava de sentir l'ardència de l'inspiració portentosa, donà a publicar en 1865 en un setmanari local el seu primer poema «Dos màrtirs de ma patria». Modest i vergonyós de les petites incorreccions que podien haver reliscat de la seva inexperiència ortogràfica, hi estampà al final un parlament hermosíssim, i l'acabava dient:

«... vull veure que no se'm puga dir amb raó que he sigut mal aprofitant en collir les flors que al peu de mon camí he vist esbadejades, abans que esgrogueïdes rodolen amb mes darreres il·lusions per eixos herms on poncellaren, mustigant-se, amb elles també, l'esperança de que, ni rosades amb la sang de mos dits esgalabrats, temps a venir, unes quantes fulles de llorer ombrejaràn mos polsos, abans que se'm torni una garlanda de martir la garlanda de poeta que'n estones de mentider ensomni he vist penjada en el cimbral de l'arbre del meu esdevenidor».

S'ha dit que les paraules d'or dels poetes tenien una sentor de profecia. Doncs aqueixa branca de llorer que en la visió del rossinyol de Folgaroles li ombrejava'l front, no més era el plansó del llorer immens que havien de brandejar un dia els vents de gloria de tots els mars i totes les terres.

Ell, el poeta enamorat de les grandeses de la terra i de les aigües, era enamorat de les plantes i de les flors, que li deien al cor coses dolces i li dictaven sublimes esperances per cantar els seus amors a Jesús i a Maria.

Mes ell, el poeta dels cataclismes de l'Atlàntida i de les Epopeies de Catalunya, era'l capellà humil, d'una parroquia humil fervorós vicari.

Mes, veus-aquí que'n l'hort rectoral del poètic poblet de Vinyoles, si s'hi feien les roses enceses pels mesos de Maria, i les violes i les passioneres pels maigs del Monument, no hi creixia'l *ram* simbòlic de l'entrada de Jesús a la Ciutat Santa. No hi creixia el vert llorer, etern anunci de totes les victòries. I Mossèn Cinto, el vicari piadós, cercà un esqueix revingut i vividor del reial arbre, i amb ses mans el plantà en el seu hort, arredossat a la vella

paret per guardar-lo dels mals aires; i amb ses mans el regava i cuidava amorós i li afavoria la creixensa, com el bon pagès vigila'ls seus sembrats, per ben aviat poder donar als nois de la parroquia els rams de l'hermós Diumenge dels *rams* i de les *palmes*.

Aqueix llorer anava creixent, i cada nova branca que'l vestia semblava que era un graó més de l'anomenada del poeta pels àmbits assolats de la poesia. Com el llorer de Vinyoles creixia la gloria de Mossèn Cinto. I ell, amagat del món, arredossat a la seva ombra del furient huracà de la guerra que en aquells temps roncava en les muntanyes de Catalunya, sentint-se l'esperit lluny de la terra volava prop del cel i somniava les hermosors dels seus cànctics, que després eren encant i ornament de les lletres catalanes.

Una il·lustre escriptora, Na Dolors Moncerdà, remembra en l'hermosa poesia, «El Llorer de Vinyoles», aquells dies arcàdics del poeta; i és ella que'n altre lloc també'ns diu: «que Mossèn Cinto portava molt d'amor an aquest llorer; les seves mans l'havia fet créixer, i jo sé que al racer d'aquest arbre ell hi faral·lejava cançons apreses al cor de la terra... i hi llegia poesies... i hi havia passat absort moltes estones...»

Doncs no és gota extrany que aqueix llorer de Vinyoles tingui en compte la reverent estima de quants sapiguen sentir l'admiració deguda a qui fou el primer poeta èpic, i goso a dir el primer poeta religiós de nostres dies.

Dos fets em venen a la memoria a honra del simbòlic llorer de Vinyoles.

El gran restaurador del Monestir de Ripoll, que fou el bisbe de Vich Dr. Morgades, en la gran festa de l'inauguració d'aquella magnífica obra, el dia 21 de març de 1886 beneí amb les seves mans una branca d'aquest llorer feta corona, i el canonge Collell la posà al front de Mossèn Cinto. Era que acabava de donar a Catalunya el «Canigó» i el mateix mossèn Collell havia llegit a la selecta concorrencia la sublim descripció de la portada del Monestir, aquell arc de triomf del cristianisme.

A Vich els patricis entusiastes de les nostres gestes i de les nostres glories, ja fa també uns quants anys, varen plantar un brot del *llorer* al clòs que tanca el vell Temple Romà; i el beneí el senyor bisbe Dr. Torres i Bages; i creix ufanós i gerd i magnífic en aquelles

venerables ruïnes, vivents testimonis de temps que's perden en la memòria dels homes.

Hermosa pensada la de fer cobricelar, amb el llorer consagrat per l'història i per l'amor de tota la pàtria, el monument nacional que Catalunya alçarà a Barcelona per a perpetuar, en les generacions venidores, el nom gloriós de Mossèn Jacinto Verdaguer.

Quan l'arbre hagi crescut, i el vent de marina gronxi les seves aromoses branques, del mar que ell va cantar i de la muntanya que halenà'l seu geni, barrejats els aires escamparan per tota la terra'l perfum immortal de la poesia amb la tonada celestial dels cànecs de Mossèn Cinto.

MARTÍ GENÍS I AGUILAR.

EN CERCA DEL LLORER DEL POETA

L'anada a Vinyoles

EN el tren de les sis del matí del diumenge, una comissió composta de redactors de RENAIXEMENT i acompanyada de bon nombre de volguts amics, va sortir, tal com havíem anunciat, en direcció a Torelló.

A Vich comencem a trobar amics entusiasmats qui s'ajunten a la nostra colla. Fà fret de debó. A Manlleu, volguts companys de l'associació «Rafel de Casanova» venen a acompanyar-nos. Veient la glaçada dels camps un diu:—Sembla que D. Clodoaldo hagi vingut a sembrar-ho de sal.

Arribem a Torelló a un quart de deu. L'arribada és efusiva. Malgrat la cruïsa del dia, els bons catalanistes de Ripoll no han desistit pas d'acompanyar-nos; diuen que Ripoll és nevat.

Atravessem la població de Torelló i seguidament empenem el camí de Vinyoles. Voregem el riu Ges, bona part del qual és glaçat, tan intensament, que'ls ròcs que hi llencem reboten sobre la dura crosta de gèl.

Atravessem l'antic lloc militar de Conanglell avui dia transformat en granja agrícola. Seguim les delicioses vores del Ter i ovirem ja l'absís de l'església de Vinyoles i les cases arredoçades a son entorn.

Arribem a Vinyoles a un quart d'onze. Visitem el senyor rector qui en companyia del vicari i altre clergue ens reb afectuosament. Diu que era condeixeble de Mossèn Cinto i ens ensenya un llibre, en l'endrega del qual l'excels

poeta li encomana que li cuidi el llorer. I anem a veure l'arbre sagrat, que en un recó de l'hort s'aixeca fins la teulada de la casa rectoral, recullidament, sens apartar-se del mur, com si s'hagués encomanada la santa humilitat de qui va plantar-lo. Els tres sacerdots van dir l'ofici, i nosaltres, ajudats d'amables vinyolencs, anem a arrencar amb tota devoció uns esqueixos de l'arbre venerat. La tasca es porta feliçment a terme: una suau emoció ens inonda. I complerta l'agradosa feina sortim a la plaça. L'ofici s'està acabant; i quan la cerimònia ja és completament celebrada, repartim les fulles que contenen aquests dos hermosos articles d'En Busquets i Punset i d'En Martí Genís que publiquem avui. Des de dalt d'un pedrís de pedra de la plaça es llegeixen els dos esmentats articles davant de nombrosos vinyolencs que ostenten, homes i dones, bailets i donzelles, aquesta bella i sana fortitut de la gent de la ruralia Catalana. Mentre s'escorre la lectura, un vellet qui coneixia Mossèn Cinto, diu amb els ulls anegats i la veu tremolosa:— Això que diuen, ho porta aquestes fulles?—I en demana unes quantes.

Es llegeix també «El llorer de Vinyoles», hermosa poesia de Na Moncerdà, i encara uns sentits versos de l'Apeles Mestres.

Prò 'l temps passa i és hora de acomiadar-nos del rector i el dos clergues, que sols atencions han tingut per a nosaltres. I hem de deixar Vinyoles.

Arribem a Torelló i repartim encara les fulles del llorer de Mossèn Cinto. Dinem i el temps, el nostre únic enemic de diumenge, ens priva d'anar a visitar els bons amics de «La Barretina Torellonenca» car ja és l'hora del retorn.

Arrenca'l tren amb un crit de Visca la llibertat de Catalunya! que és contestat per els amics qui's queden a l'estació. A Vich tenim el gust de saludar En Martí Genís, el bon amic de RENAIXEMENT, qui s'emporta totes les nostres simpaties.

I arribats a Barcelona anem a dipositar els esqueixos a casa l'Apeles Mestres qui plaent i afectuós reb la nostra ofrena.

Anem després a casa Na Dolors Moncerdà, a qui portem una branca de llorer com a just tribut a la que és la iniciadora d'aquest acte que ella, rebutjant-ne modestament el mèrit, califica de «poesia obrada».

Veritablement, al llorer de Vinyoles, Na Dolors Moncerdà de Macià ja li ha dedicat dues poesies.—A.

GARBELLANT

Aqueixos insectes que volen per les imprems fiblant llefres i filets i espais, anomenats vulgarment «caixistes», és un exèrcit d'esgarrià-cries que fan més mal que una pedregada seca.

Quantes vegades hem arronsat les espatlles davant dels disbarats fruit del corre-cuita com s'acaben les coses a la fleca de pastar periòdics, sense que una mà voluntariosa no'ls exclueixi oportunament corretgint proves.

Aixís, un dia us fan *pendre* lo que volíeu *vendre* o bé fan *caure* lo que havia de *raure*, sense respectar mestres ni tenir en compte si són forasters o de casa.

En el número passat mateix, es van atrevir amb una barreja de títols astronòmics en les poesies de la senyora Pilar Pratdesaba de Surroca, que si se'n arriben a adonar al cel, ens envien una creuada que'ns haurien fet veure les estrelles.

Que'ns perdoni la nostra distingida col·laboradora, que ja deu tenir el sext sentit que'n diuen de fer-se càrrec.

Els *senyors* de Barcelona acostumen a tenir forasters per aquestes festes de Nadal, que'ls fan gastar tofa la calderilla disponible.

La ciutat també ha tingut enguany uns forasters que han vingut per mar i els seus administradors els han dedicat obsequis fins an aquelles 25.000 peles de que parlàrem.

Diferencia dels forasters de l'una mena i l'altra:

Que'ls primers paguen el gasto a l'istiu quan els *senyors* hi pugen a cruspír-se'ls pollastres i els altres han tocat el dos amb les seves baluernes d'anar per l'aigua i *good night* viola.

Volem dir que aquest cop ens ha tocat el rebre i no'n treurem ni un ral per duru, dels diners bescambiats en xeflis i funcions.

Hi havia tres comentadors al decret d'En Dato, respecte de la parodia de les Mancomunitats:

—Ja ho veus si filen de cara a Catalunya, els conservadors d'ara.

—Sempre m'havia semblat que no'ns tenien tanta bola com dèiem, no't sembla?

—Home!... no sé pas què hi veus.

Aquest darrer, no cal dir-ho, era dels nostres.

Sí, senyors, sí. Això que'ns han donat ara, és una cúa de sargantana, i, podem ben asse-

gurar per experiència, que *tot lo que'ns donguin* tindrà la mateixa importància. Es allò que ha dit *El Poble Català*:

«Ahir, dia 18 de Desembre de 1913, fou escrita la data primera dels desagris a Catalunya.

Divuit de Desembre! La primera data... Però quant de camí encara a recórrer, quants dolors i quantes lluites a patir, quanta fè i abnegada constància per a que les dates llibertaries desfacin el camí de les dates esclavitzadores, fins a clavar la bandera, santa bandera, bandera dels catalans, en aquell any 1714, abominable.»

Sí, senyors, sí. Per això, nosaltres, no podem repicar a glòria; per això no ho podem refusar, però tampoc veiem per quin cantó ho devem agrair.

«L'Associació Protectora dels Animals i Plantes», cel·lebrà, fa poc, un festival en el Palau de la Música Catalana.

I heus-aquí que, malgrat ostentar el nom en català, redactà'ls cartells anunciadors, en castellà.

Nosaltres, per més que haguem rumiat, no hem trobat encara l'explicació d'aital procedir.

Oh! I no miren el conflicte de que podrien ser causants amb aquest fet tant senzill, perquè, qui'ls assegura si restaran tant passius com seria de desitjar, els castellans, al veure's *protegir* l'idioma, per una entitat *Protectora d'Animals*.

Rès! Conflicte en *Planta*.

Parlàvem l'altre dia dels diaris nous sense modos i avui en bascantarem uns de vells.

Tenim interès en fer el canvi amb «La Campana de Gràcia» i «La Esquella de la Torratxa» i com sigui que ja porten cabells blancs periodístics, ens mortificarem enviar-los el número perquè al propi temps entreguessin ells els dels respectius setmanaris. Això durà anys seguits, fins que'l nostre repartidor es va donar pena d'anar sentint tants rebuys del dependent de l'Administració. Com si'ls sabessin greu aquells exemplars, aquell esclau arrufava el nas cada vegada que'ls havia de donar, i, varem creure fer obra de caritat estalviar-los-hi renunciant al companyarisme.

Per aquest motiu, no'ns enterem a temps de l'empresonament del director de «La Campana de Gràcia», del qual no cal dir si ho sentim, encara que no puguem estar conformes en la futura actuació passiva que anuncia.

Ho veu, senyor Lòpez, que produeix la poca solta d'un dependent?

NOVES

La gran artista catalana Na María Barrientos, ha tingut una idea digna del més gran elogi.

Se tracta de la celebració d'un concert anyal en la nostra estimada ciutat, en el qual la senyora Barrientos, ens farà sentir les sublimitats de la seva veu, executant les composicions més famoses dels grans mestres i un escullit repertori de cançons Catalanes que s'ha fet i que vol portar en triomf per tot el món.

El producte íntegre d'aquests concerts — que serà veritablement extraordinari — tindrà per objecte la creació d'un premi que portarà i perpetuarà el nom de la donadora, essent otorgat en públic concurs a la millor obra musical, en els seus diferents aspectes, de compositor Català.

Els resultats que esperem d'aquesta idea de l'ilustre Barrientos, creiem que seràn prou esplendorosos, perquè Catalunya li pagui tan lloabilíssima acció, de la que tots els Catalans li deurem públic reconeixement.

* * *

Ha quedat nomenat corresponsal del nostre periòdic a Santiago de Cuba, el benivolgut amic En Manuel Ballesta.

Aquest nomenament creiem que serà ben vist pels bons catalans que's troben en aquelles hospitalaries terres, aixís com nosaltres celebrem, haver trobat per a que'ns posi en direc-

ta comunicació amb els que des de tan llunyes terres treballem pel mateix ideal, a tan digne representant.

* * *

La Unió Nacionalista Radical, ha enviat al ministre de la Governació de l'Estat espanyol un patriòtic a l'ensem que raonat document, en el que li demostra la conveniència d'ésser canviada la denominació de *guardia civil* al còs que actualment la porta, per creure'l contrari a lo que la mateixa significa.

* * *

Per a celebrar el cap d'any, el Casal Nacionalista Martinenc ha organitzat un *lunch* patriòtic, que tindrà lloc en son hostatge, el dia 31 del corrent, a les 10 de la nit, i en el que hi pendrà part els capdevaners del Nacionalisme.

Preu del ticket, pessetes 1'25.

Es reben inscripcions fins el dia 29.

CORRESPONDENCIA

ADMINISTRACIÓ:

F. G., Girona.—Rebuda la seva i grans mercès per tot; ja li passaràn a cobrar a domicili.

Antoni Batlle.—Li agraïriem se serveixi passar per aquesta redacció qualsevol dia cap a les deu del vespre.

Imp. CATALONIA.—Passatge del Pont de la Parra, 6

RENAIXEMENT

NUMERO EXTRAORDINARI DE CAP D'ANY

Articles i poesies de LLUIS VÍA, MARTÍ ROGER, ROVIRA I VIRGILI, APELES MESTRES, VÍCTOR CATALÀ, LLUIS CAPDEVILA, RAMÓN MASIFERN, IGNASI IGLESIAS, DR. MARTÍ I JULIÀ, JOSEP RODERGAS, JULI DELPONT, PLÀCIT VIDAL, PILAR PRATDESABA DE SURROCA, CALDÉS I ARÚS, FRANCESC CURET, JOSEP THARRATS, RAMÓN E. BASSEGODA

Dibuixos inèdits de l'ISIDRE NONELL, JOAN MEZQUITA, F. BIOSCA, FRANCISCO CANYELLES, ISIDRE SABOIA.

Valdrà 25 cèntims

INDEX

A. I Z. (S.)		ALCOVER, PBRE. (ANTONI M. ^a)	
Les tres Pubilles	31	* * *	294
ABELLA I ZARAGOZA (SALVADOR).		ALCOVER (JOAN).	
Clam de la sardana.....	497	La Balanguera	99
ACCIÓ CATALANISTA.		Aucells i flors	290
Aplec patriòtic a S. Boi del Llobregat	84	ANDREU (JAUME).	
Miting contra la provisió de Notaríes	103	Cròniques d'Art	68-80
L'Aplec Patriòtic de «La Salut»....	156-158	AREGALL MASSIP (CASSIMIR).	
L'Inaugural del «Casal Nacionalista		Cants a la Patria	162
Martinenc».....	238	ARENYS (RAMÓN).	
La Doctrina dels Joves de Catalunya		Demà... ..	213
(extret del bell parlament que adre-		ARIMONT (ORLANT DE).	
çà el Dr. Martí i Julià a la «Jovenut		Glosari de Glosaris.....	452
Catalanista» amb motiu de la inau-		ARMENGOL DE BADÍA (AGNÈS).	
guració de la Secció d'Esports de		Mossèn Cinto en mon jardí	268
Muntanya	346	ARMENGOL I DURÁN (FRANCESC).	
L'Onze de Setembre, enguany.....	440	Dia triomfal	335
V Centenari de la caiguda de Balaguer	572	ARNAU I CORTINA (F.)	
Homenatge a Rafel de Casanova ...	575	Llibertat	63
Inaugural de la «Unió Nacionalista		Catalunya a sos fills	370
Radical»	574	ARQUÉ I CLAPÉS (JAUME).	
ACCIÓ CULTURAL.		Per a <i>El Ideal</i> de Lleida.....	87
Des de Hospitalet del Llobregat	93	Sí que se'n recorden	525
Els bons modos	102	ASSOCIACIÓ NACIONALISTA CATALANA.	
Conferències de Dret Mercantil	132-	Als amics tots, de RENAISSANCE	12-24
144-168-180-192-216-240		ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSE-	
ACCIÓ SOCIAL.		NYANÇA CATALANA	596
Inaugural de la Borsa del Treball al		B.	
C. A. de D. del C. i de la I.	81	Musica....	9-21-32-45-59-117-127-140-164-
ALCÀNTARA I GUSART (MANEL).		174-189-201-213-246-262-526-548-597	
Revelació	51		
La festa de l'entusiasme.....	157		
Clarianes	396		

B. (V. A.)		BUSQUETS I PUNSET (A.)	
Per al segón Centenari.....	449-524-548	Aniversari	288
B. R. (J. M.)		A Mistral.....	507
Alerta!	65	El Llorer de Vinyoles	608
BACH I CASTELLTORT (VÍCTOR).		C. (LL. G.)	
Per Catalunya	393	Més uniformisme	354
Funestes desviacions	464	CALDÉS I ARÚS (V.)	
BALLESTER (RICARD).		Romiatge d'un visionari.....	17
Vespertina	300	CAMPS DE VILOVÍ (PAU).	
BALLESTER (VICENS A.)		Xarcolant	93
Diuen que ara derogaràn la llei de		Germinal.....	231
jurisdiccions	49	CANALÍAS I MESTRES (AGNA).	
Els conflictes de la desnacionalització	357	A Verdaguer	291
Glosa	508	Comiat	393
BASSA DE LLORENS (GRACIETA).		Carles de Viana	459
A Hesper	354	En la Biblioteca	477
11 de Setembre.....	435	Deslliurador	496
Cant a la llum nova.....	461	A una poetessa.....	538
BASSEGODA (RAMÓN E.)		Recordant... ..	597
Dia roig	64	CAPMANY (AURELI).	
Baluart de Santa Madrona	420	La Dança Catalana	252
Cançó	471	CARBONELL (JAUME).	
BATISTA (JOSEP M.)		No siguem negatius.....	392
Per als senyors de <i>La Veu</i>	185	CARDONA (DANIEL).	
BATLLE (C.)		Ensomni d'hivern.....	65
L'«Institut Català de Gimnàstica Rít-		La cançó darrera	137
mica»	360	De la Moral i del Catalanisme	459
BATRO.		CARLES (ADAM).	
Catalanisme i Moralitat	91	A una displicenta.....	5
Visió	383	CARRERAS (JOSEP RAFEL).	
Una altra punyalada	512	Heroica lluita de Barcelona en de-	
BERTRANA (P.)		fensa de les Llibertats Patries	429
Sols unes paraules	295	CARRERAS I CANDI (FRANCESC).	
BOFILL I MATAS (JAUME).		La millor commemoració d'avui	425
Adveniment	223	CASALS (FRANCISCO X.)	
BONET (RAMÓN).		Recordant	425
Problemes de Dinàmica del punt....	579	CASALS I PEYPOCH (R.)	
BORN (BERTRAND DE).		Sempre avant	4
<i>Cu-cut</i> sense calces!	531	La qüestió dels Balkans.....	18
BORRUT I SOLER (SALVADOR).		Confrontacions Nacionalistes	56
Vilatana	447	Qüestions Socials	68-147
BRUNIQUER (ARNAU).		L'ombra d'En Rizal.....	76
Oració a la Dòna Catalana	233	Renovació	92
L'Afront	554	La guerra dels Balkans	173
		D'afers internacionals.....	184
		Anem les apuntant	193
		Florida de Maig	238
		La guerra als Balkans	312

CASANOVAS (MARTÍ).

Per la nova Escola	41
La Escola de Belles Arts	79
Per la nova Escola d'Art	88
Catalanisme socialista	151
Tasca de joventut	196

CASANOVAS I COLL (F.)

En Poincaré a Espanya	484
-----------------------------	-----

CASAS BRIZ (FRANCISCO X.)

Mirant enrrera	3
Lo primordial	25
El triomf de la Unió Catalanista	109
Ni are ni mai	205
Del meu carnet	377

CATALÀ (LL. G.)

Regionalisme i Nacionalisme	5
An el Club Muntanyenc	19
A l'entorn del I Congrés de Metges de Llengua Catalana	299
Cultura Catalana	364-376

CATALÀ (VÍCTOR).

Verdaguer	279
-----------------	-----

COLOMER (ARTUR).

Aixís s'enalteix la Patria, aixís se glorifica una llengua	56
---	----

COMAS (RAMÓN N.)

Davant l'estatua d'En Rafel de Ca- sanova	416
--	-----

COMUNICAT.....

228

COSTA I LLOBERA (M.)

In memoriam	271
-------------------	-----

CULÍ I VERDAGUER (F.)

El Catalanisme i els joves	62
La qüestió de les Notaríes	297
Catalunya i res més que Catalunya .	565

D. I D.

Pro Ciencia i pro Patria	452
--------------------------------	-----

DELCLÓS I DOLS (JOAQUIM).

Permís	28
Veniu!	87
Meditació	183
Nota de la setmana	207
Recordatori	246
Immortalitat	298
* * *	442
Anunciació	484
A Catalunya i per a Catalunya	507
RENAIXEMENT	567

DÍAZ-CAPDEVILA.

Espanyolisme i Francesisme	485
----------------------------------	-----

DOMENECH DE CAÑELLAS (MARÍA)

Les fires	115
* * *	294
Plany	311

DURÁN I TORTAJADA (MIQUEL).

Paraules d'un amic en la festa en llaor nostre	51
Verí	135

DURÓ I GILI (J.)

Oda serena	373
------------------	-----

ELS NÉTS DELS ALMOGÁVERS.

Als Presidents de les Diputacions Catalanes	502
--	-----

EMPORDANÉS DOLS.

De la vida	140
------------------	-----

ENIB VIC.

Predicar amb l'exemple	173
Jocs Florals Valencianistes	226
Qüestions socials	409

ESTANY (RAMÓN DEL).

L'Assamblea de Dependents del Co- merç i de la Indústria de Catalunya	187
El Centre Autonomista de Depen- dents del Comerç i de la Indústria.	302

ESTEVE (JOSEP).

Consideracions	253
----------------------	-----

ESTIL·LAS (JOAN).

El problema social davant l'higiene .	307
---------------------------------------	-----

FÁBREGA I AMAT (LLUIS G.)

El meu Catalanisme lluny de Cata- lunya	124
--	-----

FARGAS I BATLLE (ANTÓN).

De cultura artística	136
Un acte indignant	313
Per la Moral i el Patriotisme	453
D'interés patri	497

FIDEL.

Contrast	91
----------------	----

FIGOLS PUJOLÀ (JOAN).

Cant ingenuu	476
--------------------	-----

FIVALLER.

Del moment polític	15
Aclarint actituds	40
Resultats	138

FOLCH I TORRES (MANEL).		GUILLERIA (F. DE LA)	
El magnífic col·loqui	219	En la festa de la Sardana	260
FOLGUERA I DURÁN (M.)		GUIMERÁ (ANGEL).	
Reculliment	231	La Reina Vella.....	252
El monument a Verdaguer	274	GUINART (MIQUEL).	
FORTUNY (CARLES DE)		Planyívola	110
El Poeta	279	«La placa d'Els Nets dels Almoga-	
FRANC.		vers»	437
Esguards	206-218	Anyoreu!	543
FRANQUESA I GOMIS (J.)		HOMENATJE AN EN ROVIRA I VIRGILI..	72
Per Mossèn Cinto	286	ICIER (JUST).	
FRANQUESA I F. (JOAN B.)		Caramelles	113
Poesíes curtes d'Andreu Chénier		IGLESIAS (IGNASI).	
(Trad.)	378	Flors de Cingle	262
FURMIKETO.		JAUMANDREU (J.)	
Diari d'un romàntic	19-76-259-352	Si m'embrutes f'emmaskaro	13
Clarors que encare s'oviren.....	147	Al marge de reials converses	38
GENÍS I AGUILAR (MARTÍ).		A manera de tema actual	97
Recordances	283	Una vegada més	169
Cançó d'un vigatà	431	Ha mort l'Andreu Pons	329
El Llorer de Mossèn Cinto	609	Jocs Florals.	
GIRALT CASADESÚS (R.)		Lleida (Cartell).....	36
L'Arquitectura Catalana..	115-151-207-311	Badalona (cartell)	332
GIRBAL JAUME (EDUARD).		Taradell (cartell)	344
Jaume d'Urgell.....	27	Les Corts (cartell).....	387
Plagi	288	Giróna (cartell)	456
GIRONA (JOSEP M. ^a).		Les Corts (veredictes).....	477
Impressions Alpines	172	LAPORTA (MIQUEL).	
GIRONA LLAGOSTERA (D.)		El nostre Catalanisme	584
Remembrances	418	LOTUS.	
GRAELLS CASTELLS (EMILI).		Notes d'Art	585-597
Brindis	148	LLIBRES	45
Insomni	212	LLONGUERAS (J.)	
Nota.....	405	La cançó nostra	260
La Mondana.....	478	LLUIS I BRUSI (LL. G.)	
D'aquell temps.....	543	La fi serena	125
GRANGES I CAMPRODÓN (FELIP).		MACEO	
Cant d'elogi.....	500	Tornem-hi	100
GRANT I SALA (J.)		No's mogui!	299
Entorn de l'onze de Setembre darrer	29	Soldats de quota	323
Catalanisme renovador	235	L'Hospitalització	336
GUANYABENS,		Del treball	372
Amunt!	2	La clau falsa	404
GUASCH (JOAN M. ^a)		MACIÀ (JOSEP).	
Discurs Presidencial	225	Matinca	128
Plany	275	A l'Aplec de la Sardana.....	250
		Al Sol	382
		Ensaig sobre l'Atlàntida	464

Les Barques.....	521	MÉLIC I PONS (JOSEP).	
**	548	Del meu carnet.....	127
El Sol, parlà a la Patria.....	579	MESTRES (APELES).	
MAIG.		Aberració	270
Esguards	2-14-26-40-50- 63-74-86-98-110-123-134-146-161-170-183- 194-230-243-250-298-310-322-335-348-358- 370-382-392-402-414-435-446-458-470-482- 495-506-518-530-542-554-566-578-590-602	A Mossèn Cinto	602
MALLSOL (A).		MILÁ DE LA SERRA (A).	
Del temps que fou i del temps present	3	Qui sigui confrare... ..	324
MARAGALL (JOAN).		MISTRAL (F.)	
Boscós de Vallvidrera	207	Lletra (autògraf)	280
De la Dança	251	MODELELL I SANS (PAU).	
La Vetlla dels Conjurats (trad. de Eichendorff).....	348	Record a Verdaguer	275
MARKABRÚ.		MOLINÉ I BRASÉS (E.)	
Anima-retut	364	Les dues imatges.....	267
Remors de nit tardoral	532	Carta desclosa.....	416
MARTÍ I JULIÀ (D.)		MONSERDÁ DE MACIÀ (DOLORS).	
Commemoració	229	El llorer de Vinyoles.....	266
**	266	La guerra	323
Els martres	413	MORERA I GALICIA (M.)	
Tot llegint la «Historia dels Move- ments Nacionalistes» d'En Rovira i Virgili (Suplement al núm. 142)		Al llindar de Vila Joana	292
MARTORELL (JOHANOT).		MUSTIELES (JACINTO M. ^a)	
Del període clàssic-nacional de la literatura Catalana	482	Festa de Primavera.....	359
MASIFERN (RAMÓN).		NADAL (LLUIS B.)	
«Coses del Ampurdà.....	8-30- 42-54-67-78-90-114-126-139-150-174-186- 200-211-234-254-314-325-337-349-361	Una anècdota de Mossèn Cinto.....	275
Grat compliment	282	La Mestressa	391
Un parèntesi a «Coses del Ampurdà»	447	NADAL I BLANCH (ENRIC).	
L'aureneta malalta	524	Penyora de Gratitut.....	19
MASRIERA (ARTUR).		Als Esbarts Dançaires de Catalunya	66
Record	273	Jovenívola	209
MASSANET (J. DE).		Mor d'amor	353
Fragment	149	Després les noces de l'amic.....	377
Pròleg	340	NADAL I MALLOL (H.)	
Un caràcter	397	Cant a la Patria	530
MASSOT I BALAGUÉ (LLUIS).		NAVARRO (MOSSEN ANTÓN).	
El cas de les Notaries	85	Recitacions.....	200
MAURÍ (ANDREU).		Aniversari	284
Teatres	9-20- 44-101-303-318-378-490-549-586	Elogi d'una figuera	460
Els estrangers parlant del Teatre		NOVAS (LLUIS).	
Català	533	Cròniques d'Art	129- 141-152-175-187-201-302-317
Parlant amb l'Adrià Gual	560	OLIVER (MIQUEL S.)	
		Una Missa	292
		OM.	
		El que tant ens manca	544
		Alsacia-Lorena.....	591
		OMAR I BARRERA (CLAUDI).	
		Catalunya triomfant.....	483

ORIOI (NICOLAU).		La descatalanització de l'Orfeó Català	64
La Sardana dels aucells.....	31	Homenatge an En Rovira i Virgili ..	96
P. I F.		Uniformisme avassallador.....	73
«Els Segadors» a l'Argentina	33	Voldríem convence'ls bonament	121
PALAU GONZALEZ DE QUIJANO (P.)		Caramelles.....	128
A Mossèn Cinto	284	Fora carefes	133
PAPELL (LLUIS).		L'Aplec Patriòtic de «La Salut»	145
Recorts d'una dansa	80	Concurs d'Historia de Catalunya ..	176
PARRAMÓN I CASTANY (B.)		Associació Nacionalista Catalana ..	177
La Sardana	261	Per vos, el ben nostre	181
PASCUAL I MARRUGAT (PERE).		Concurs de Lectura Catalana	189-236
Recordança	163	La festa hel·lènica	202
PELLICER (E.)		Aplec de la Sardana	213
Diari (Trad. de Nakagawa).....	162	El corc va fent via	217
PI I MARGALL (F.)		La festa (Jocs Florals)	224
Uns articles que no són del 25 de		Sempre, sempre, contra Catalunya ..	230
Novembre	555	Diu que anirem tan bé.....	241
PINEDA I VERDAGUER (F.)		Es la dansa sencera d'un poble que	
Nostra ciutat.....	101	estima i avança donant-se les mans	249
El ben digne company	426	Endreça	265
Sabadell federal	602	Com més anem... ..	309
PONS (JOSEP).		El llorer de Mossèn Cinto. 316-593-598-610	
La visió de la Terra	123	La Catalunya heroica... 326-338-350-362-	
PONS (JOSEP-SEBASTIÀ).		374-384-394-406-421-438-450-462-474-486-	
Cants de la Terra.....	403	498-510-522-534-546-558-570-582-594-606	
PONS (JUST).		Una xaruga subtilesa	333
Radicalisme	596	La primera denuncia de RENAISSANCE	345
PRATDESABA DE SURROCA (PILAR)		De la nostra denuncia.....	366
Saturn a un habitant de la Terra... ..	593	Escollim-los.....	369
Venus a sa germana la Terra	593	Dues notes actuals	381
Mercuri a la Terra	593	Lo que'n devem aprendre	389
PUBLICACIONS	45	V Centenari de la rendició de Ba-	
PLIJADAS I CANAL (RAMÓN).		laguer	398
Pro Patria!.....	184	Les commemoracions patriòtiques..	401
RAHOLA (FREDERIC).		D'oposades actuacions	433
La Tramuntana.....	244	Ja comencen a treure la pols de l'in-	
RAVENTÓS (I.)		dividu vot!	445
El darrer jorn de ma Patria	415	Als «hidalgos» d'ofici	457
RENAISSANCE.		Concurs d'Historia de Catalunya ...	468
Endavant!	1	Serata d'onore an els «bibelots» re-	
RENAISSANCE: Estat econòmic actual	6	presentatius	469
Reivindicant la llengua Catalana....	20	D'un invent Català	472
«Joventut Valencianista»	28	Nostre parer	481
Mercés.	37	Amb la franquesa nostra	493
La Festa d'Homenatge	52	Concell General de Representants de	
Glorificació de la Llengua Catalana.	61	la Unió Catalanista	501
		Després de l'Assamblea del dia 24 ..	505
		El sopar del «Mundial Palace».....	513
		Guerra!	517
		Per al monument a Mossèn Cinto..	520-586
		Post-electoral	529
		El plet de la U. F. N. R.....	541
		El Sopar d'Afirmació Nacionalista.	553-568
		En Vicens Plantada.....	562
		Certes avaricies	577

D'aquelles lletres estimables.....	589	SAGARRA (JOSEP M. ^a DE).	
En honor d'En Maragall	598	Somni d'una nit d'hivern	221
Cap a la sobirania de Catalunya....	601	SALAT I FERRANDO (SALVADOR).	
Garbellant (en tots els números)		L'Odeón	321
Noves (en tots els números)		SALOM I MORERA (PERE).	
RIBERA I ROVIRA.		El Poema del blat	519
Mossèn Cinto adolescent	269	SANS I ROSSELL (ANFÓS).	
RIERA I BERTRÁN (J.)		Historia	171
Abraçada efusiva.....	291	Un retrat.....	212
RIGALL I CASAJOANA (J.)		La tasca	311
Alabem-ho com a nostre	253	Un incident.....	408
RIU I DALMAU (FIDEL).		Lletra desclosa.....	473
Les Masies	202	A Bac de Roda.....	538
Del Captiveri de Maria Stuart	386	Llevat	591
Comiat	526	SANXO I FARRERONS (J.)	
Del Pirineu.....	557	Patria jove.....	256
RODERGAS CALMELL (J.)		SARIOL (JOSEP).	
Aplec	111	An els joves catalanistes	404
Son els mateixos.....	235	SJOVES.	
Bibliografia	605	D'art.....	245
ROGER.		SOTSCRIPCIÓ PER AL MONUMENT A MOS-	
Plany	196	SÈN CINTO	432-518-585-605
ROIG I TRIUS (EMILI).		SURRIBAS (J. B.)	
Davant les agenes claudicacions....	195	Els dos patriotismes	171
ROSELL (F.)		La invasió	197
A un amic que's casa	89	Per la cultura.....	359
La dona Catalana	135	Al peu del bronze d'En Casanova ..	436
Notes marginals	371	Del II Centenari i per la ciutat	476
I els anys van passant... ..	427	Els infants	556
ROVIRA I VIRGILI (A.)		TORNÉ (ARTUR).	
**	233	Brindis	605
Diàlec dels Catalans	488	TORRES (ÀNGEL).	
RUBIÓ I LLUCH (ANTONI).		La nostra Taula	4
Del nom i de la unitat de la llengua		TWO.	
Catalana.....	198-210-301-315-328	En llaor dels «Boy-Scouts»	117
RUÍZ (DIEGO).		UBACH I VINYETA (FRANCESC).	
Cant dels Teixidors a la Espanya		Catalunya	39
que va al sepulcre	75	UNIÓ CATALANISTA.	
RUYRA (J.)		Secció oficial	32-59
Una conversa	277	120-141-165-305-482-550	
SABOYA (ISIDRE).		V. I. C.	
Qüestions escolars.....	57	Trets	410
Divagacions sobre el conflicte escolar	79		

VALLESPÍR (VÍCTOR).

Amor, enyorança i pervindre..... 536

VERDAGUER. PBRE. (JACINTO).

L'Atlàntida (fragment) 276

Canigó (fragment) 285

Voreta del riu (autògraf) 289

La veu del Montseny (fragment).... 293

VIDAL (PLACIT).

El llaç de la família 43-55

* * *

Davant de Poblet 15

El Setge de Berg-op-zoom 146

GRABATS

Retrat de Mossèn Cinto Verdaguer .. 272

» » » » » (1868) 293

Reproduccions de grabats del atac i

seti de Barcelona..... 417-422-423-428

Torre dels aucells de l'esglesia i ba-

luart de Sant Pere 431

MUSICA

MARCET (ARTUR).

Patria Jove (sardana) 256

